

Innhald

Forord	5	Oppsummering – å skriva i fag	43
Innleiing	11	Nøkkelspørsmål til planlegging av skrivesituasjonar i fag	43
Eit skrivande samfunn	11	Kapittel 2 Å støtta elevane si skriving	44
Dei store norske skriveforskningsprosjekta ..	12	Å byggja stillas i skriveopplæringa	44
Oppbygging av boka	13	Skriveutvikling	45
Kapittel 1 Kva kjenneteiknar skrivinga i faga?	15	Skrivetrekantene	47
Meiningsfull skriveopplæring i fag	15	Skrivehandlingar i skrivehjulet	47
Tenkjeskriving og presentasjonsskriving ...	15	Stillasbygging på makro- og mikronivå	49
Fagovergripande og fagspesifikk skriving ..	17	Prosessskriving som stillas	49
Kva kan fagspesifikk skriving vera?	19	Førskriving	49
Skriving i samfunnsfag	19	Skriving av første utkast	50
Skriving i historie	21	Respons	50
Skriving i naturfag	23	Redigering	51
Skriving i norskfaget	24	Publisering	52
Ulike tekstkulturar – ulik grad av sikkerheit	27	Skrivemappe	52
Fagskriving og ulike semiotiske ressursar ..	28	Logg	52
Semiotiske ressursar i naturfag	29	Prosessskriving – kva no?	52
Semiotiske ressursar i samfunnsfag	32	IMSCI: Sylvia Reads modell for stillasbygging	53
Utvikling av fagspesifikk skriving	34	Simulering som støtte	58
Samanhengen mellom fagdisiplin og skulefag	35	Nøkkelspørsmål til korleis støtta elevane si skriving	59
Djupnelæring og skriving i fag	37		

Kapittel 3 Tekst- og språkkunnskap som stillas	60	Korleis kan ein setja i scene kommunikasjonsituasjonar?	90
Forstå forteljingar	61	Å bli posisjonert som ein historikar i skrivesituasjonen	91
Innhald	61	Stilla relevante spørsmål om fortida	92
Komposisjon	61	Aktiv bruk av kjelder	92
Framstilling og kronologi	63	Eksempla oppsummerte	93
Litterære verkemiddel	66	Å bli posisjonert som ein naturvitar i skrivesituasjonen	93
Didaktiske moglegheiter når elevar skal skriva forteljingar	69	Å setja fram hypotesar	94
Saktekstar – språk og grammatikk	71	Å systematisera og kategorisera opplysningar	94
Bruk av faglege omgrep	71	Å gjera analysar av naturlege fenomen	95
Fokus på fenomen og prosess	72	Eksempla oppsummerte	96
Å pakka informasjon	73	Å bli posisjonert som forfattar i skrivesituasjonen	96
Å halda orden på fagteksten	73	Forlag som metode	96
Tekstbinding	74	Nøkkelspørsmål for å klargjera kommunikasjonsituasjonen	104
Tekstbinding på makronivå	74	Kapittel 5 Modelltekstar som stillas	105
Tema- og kommentarsetningar	76	Opphavet til modelltekstdidaktikken	105
Tekstbinding i ulike teksttypar	76	Modelltekstar – imitasjon, transformasjon, transduksjon og intertekstualitet	106
Argumenterande tekstar	76	Korleis viser mønster av modelltekstar seg i elevane sine tekstar?	107
Forklarande tekstar	77	Korleis bruka modelltekstar?	113
Språk og teksttypar i historiefaget	79	Bruk av modelltekstar i samfunnsfag	114
Oppsamling av ulike teksttypar sine struktureringar på makronivå	80	Fagtekst om den industrielle revolusjonen	114
Tekstbinding på mikronivå	82	Fagtekst om amerikansk påverknad på norsk kultur	116
Grammatikk i arbeidet med skriveutvikling	84	Bruk av modelltekstar i norskfaget	120
Læraren si modellering	85	Fantasylitteratur som modelltekstar	120
Nøkkelspørsmål med utgangspunkt i tekst- og språkkunnskap	86	Filmmelding som modelltekst	122
Kapittel 4 Iscenesetjing som stillas	87	Sidemålstekstar som modelltekstar	122
Kvifor iscenesetjing av skrivekontekstar?	87		
Å posisjonera avsendar og mottakar	88		
Sjølvbestemt og styrt posisjonering	88		
Posisjonering av skrivar	88		
Posisjonering av mottakar	89		

Bruk av modelltekstar i naturfag	125	Grafiske skriverammer – saktekstar (boksskjema)	165
Skriving av biotoplogg	125	Boksskjema som strukturande prinsipp på 2. trinn	166
Skriving av labrapport	128	Boksskjema og femavsnittsartikkel som strukturande prinsipp på ungdomstrinnet	167
Bruk av modelltekstar i engelskfaget	132	Boksskjema for argumenterande tekstar i historie	170
Skjønnlitteratur som modelltekstar i skriveopplæringa	136	Fordelar og ulemper med bruk av skriverammer	172
Sakprosa for barn som modellar for skrivning	139	Nøkkelspørsmål til bruk av skriverammer	174
Funksjonell og litterær sakprosa	139	Kapittel 7 Samtale og respons som stillas . . .	175
Populærvitenskaplege bøker som modell for elevane si skrivning	139	Klassesamtalen og dialogisk undervisning . .	176
Modelltekstar kan bety ein forskjell	144	Kva seier forskning om lærar sin respons på elevtekstar?	180
Viktige merknader knytte til bruk av modelltekstar	145	Ulike typar responsar på tekstar	182
Fordelar og ulemper ved bruk av modelltekstar	147	Tekstbasert respons	182
Nøkkelspørsmål til bruk av modelltekstar . .	148	Oppsummering – samtale om tekst	189
Kapittel 6 Skriverammer som stillas	149	Samtalen som arbeidsform – moglegheiter	190
Startsetningar som skriverammer	149	Styrkt skivaridentitet	190
Skriveramme for argumenterande skrivning	150	Bindeledd mellom eleven sin tekst og klassen sitt tekstarbeid	190
Dyr i dyrehage	150	Metaperspektiv på eige skriveprosjekt . .	191
Å undervisa eigne barn heime	151	Samtalane som arbeidsform – utfordringar	192
Dyr i dyrehage – ein gong til i norsk kontekst	152	Læraren sitt prosjekt	192
Skriverammer for forklarande tekstar i naturfag	155	Læraren skifter fokus	192
Skriverammer for teksttolkingar i norskfaget	156	For mange spørsmål samstundes	193
Samanliknande tolkingar på 4. trinn . .	157	Manglande tekstkompetanse	193
Litterære tolkingar på ungdomstrinnet	159	Mentalt avslutta skriveprosjekt	193
«Seksplan» i ein norsk kontekst . .	160	Samtalen og læringspotensialet	194
Grafiske skriverammer – fiksjonstekstar . .	162	Isenesetjing av samtalar om tekstar	195

Den lange samtalen om skrivning	200	Kapittel 9 Oppsummering og refleksjonar . .	214
Samtalen om tekst er viktig for alle elevar . .	202	Prinsipp for god skriveopplæring	214
Nøkkelspørsmål til tekstsamtalen	202	Skriving i fag – kritiske merknader og vegen vidare	215
Kapittel 8 Vurdering som stillas	203	Oppsummering	216
Formativ og summativ vurdering	204	Referansar	218
Å vurdere skrivning med utgangspunkt i forventningsnormer	207	Stikkordregister	228
Fire prinsipp for vurdering	207		
Vurdering i ulike tidsspenn	209		
Skriveplanleggjaren	209		
Nøkkelspørsmål til vurdering som stillas . .	212		